

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Ščinkovčevo gnezdo.

Znam, da poznate ščinkoveca ali zébo, ki je z vrabcem v rodu in mu je tudi zelo podoben, samó, da ima lepše perje od njega. Ščinkovec ima plavosivkasto glavo, rudečkaste prsi, rujav hrbet in belkast trebuh. Na kreljutih ima dve lepobeli progi.

Ščinkoveca ali zebo najdete povsod po naših gozdih in vrtovih. Vedno je vesel ter rad in prijetno poje, s čimur se je človeku také prikupil, da ga imajo povsod radi v hiši.

V mehkih zimah ostanejo ščinkovci pri nas, združijo se z vrabci in strnadi ter letajo okolo hiš, skednjev in svisel. V jeseni jih ptičarji mnogo polové, kar pa ni lepo, ker ščinkovci niso človeku kvarljivi ptiči, temveč koristni, ker pobirajo gosonice in različni drug mrčes. Ščinkovke si delajo jako lepa in umetljiva gnezda. Postavijo ga najrajše med kake rogovile ne previsoko v vrhu drevesa, a tudi ne prenizko. Gnezdo je kaj lepo zaokroženo, zgoraj ože, znotraj širje, od zunaj je obloženo z lišajem ali mahom, kakeršen raste po ónem drevesu, na katerem stoji gnezdo. Od znotraj je pa vse gnezdo prevlečeno s pajčevino, z goseničjo prejo, s perjem in dlako. V tako gnezdo

znese ščinkovka 5 do 6 pikčastih jajčec, katera izvali v 12 dneh. Mladiče pitata in hranita s samimi žuželkami, gosenicami in drugimi mrgolinci.

Neusmiljeni ptičarji so imeli nekdanj grozovito navado, da so ščinkovca najpred zaprli v temo in mu potlej, ko se je v temi navadil jesti, z razbeljenim železom izteknili oči. In to samo zaradi tega, da jim je slepi ubožček tudi po noči pel, ker ni ločil dneva od noči. Taki suroveži zaslužijo najostrejšo kazen za tako grozovitost in hudobijo.

Medvedjek.

(Zemljepisna črtica.)

Potujoč od Gotenice v Kočevskem okraju dalje po cesti zapre se svet nadomoma od vseh strani. Prekoračiti je treba popotniku hrib, da se mu odpre na ónej strani nov svet. Kraj, po katerem ga pelje slaba steza ob pobočji hriba, poln je lepih hojevih in jelovih dreves, ki so svojina kneza Auersperga, in skoraj se človeku žali videti velikanske hlóde ležati po gozdu, katerih človek rabiti ne more. Vzrok temu je pač ta, da bi se dali spraviti z gozda le z velikim náporom in z večjimi troški, nego so vredni. Toložilno je pač samo to, da je tako trohneče dravje naravno gnojilo gozdom.

Po dve uri trajajočem potu po rečenej stezi prideš na malo raván, kjer leži kraj „Medvedjek“, po nemški „Bärenhein“. Kraj ima samo toliko hišic, kolikor jih potrebujejo delavci pri ondotnih parnih žagah kneza Auersperga. Žage v poletnem času večkrat prenehajo rezati zbog pomanjkanja vode, in takrat delavci zapusté ta kraj ter si iščejo drugod primernege zaslúška. Samó malo družin, ki so si ustanovile stalna bivališča, ostane ondu vse leto. V tem času pa navadno izmanjka tudi pitne vode in le po jedenkrat na dan dobé ljudje vsake hiše po jeden škaif vode. Se vé, da zadostuje to le za največjo silo, in treba je iti vsak dan v bližnjo dolino po vodo.

Vender tudi v tem času delo ne prestane popolnem, ker hudo bi bilo ondotnim prebivalcem sebe in svojo obitelj preživiti brez vsakeršnih dohodkov.

Ker jim baš lesa ne primanjkuje, izdeluje vsak dan po 6 do 8 delavcev les za žveplenke. V to svrho vrežejo jelovih kreljev po 60, 80 in 100 em. dolgih. Vsak delavec vzame jeden tak kos, pritrđi si ga poševno na stružnico ter prične svoje delo. Za orodje mu služi oblič, čegar réz (klina) ima mesto ostrine po jedno, dve ali celo tri okrogle jeklene cevi, katere isto tako režejo, kakor réz navadnega obliča in so také ozke, kakor les naših žveplenk. Ako tedaj delavec s tem obličem potegne po krelji, ne odletava kakor pri navadnim obliču oblanje, nego omenjena jeklene cevi režejo iz jelovine tenke paličice, ki so one dolgosti kakor krelji in také tenke kakor cevi pri klini, rekši óne debelosti, kakor navadni žvepleni klinčki, samo da so po 60, 80 ali 100 em dolgi.

500 takih paličic poveže se v jeden snopič, a 500 takih snopičev, ki imajo jedno četrt milijona paličic, je jedna povéz.

Štiri take povézi, to je jeden milijon paličic, dobi tovarnar žveplenek od ondotnih delavcev za 7 gl. 50 kr. Res majhen je tak zaslúzek, a ljudje v Medvedjeku so ga veselí. A dobro je to tudi za nas, kajti samo také je mogoče, da so žveplenke také po ceni. —

H. Podkrajšek.